

zaaknummer 2012 T 932

Advies van 6 november 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. J.P.C. van den Bogaard, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Orde der Minderbroeders kapucijnen in
Nederland (hierna: 'de Orde').

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 23 april 2013. Op 19 juni 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift met bijlagen ingekomen van pater [naam], provinciale overste van de Orde.

1.2. Op 25 september 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klagster is verschenen met haar echtgenoot de heer [naam]. Klagster heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Van den Bogaard.

Namens de Orde is verschenen pater [naam].

2. De klacht

2.1. Klagster is in 1958, zij was toen twaalf jaar oud, uit huis geplaatst omdat zij en haar broer en zussen thuis werden verwaarloosd. Klagster was het oudste kind en zij werd er door haar moeder, die na de scheiding van de vader van klagster samenwoonde met een andere man, op uitgestuurd om voor eten te zorgen c.q. te bedelen. De kinderen waren ondervoed en verwaarloosd. Bovendien misbruikte de nieuwe partner van moeder de kinderen. Moeder wist hiervan en vond dit goed.

Nadat zij uit huis was geplaatst, verbleef klagster aanvankelijk in [instelling], een observatiehuis in [plaats]. Haar broer en zussen werden elders geplaatst. Klagster vond het vreselijk in [plaats]. Haar werd niets verteld en de nonnen waren afstandelijk. Na drie

maanden is klaagster overgeplaatst naar het weeshuis [naam] in [plaats]. Aanvankelijk vond klaagster het daar prettig, beter dan thuis of in het observatiehuis. Wel was klaagster eenzaam, haar moeder bezocht haar niet.

Tegenover het weeshuis stond de [kerk]. Klaagster ging daar een keer biechten. Dat deed zij bij aangeklaagde. Klaagster vertelde aangeklaagde dat haar stiefvader ‘aan haar zat’. Aangeklaagde vroeg daarop of klaagster het fijn zou vinden wanneer hij haar vader zou zijn. Hij wilde met klaagster in het weeshuis afspreken om haar te kunnen ondersteunen. Klaagster vond dit een fijn idee en stemde toe.

Aangeklaagde sprak met de nonnen van het weeshuis af dat hij klaagster mocht bezoeken. De ontmoetingen vonden plaats in een spreekkamer die was gelegen bij de voordeur van het gebouw, naast de portier. Op de deur hing een bord met daarop “niet storen”.

Bij de eerste ontmoeting spraken klaagster en aangeklaagde enige tijd met elkaar. Aangeklaagde vroeg op enig moment aan klaagster om bij hem te komen. Klaagster deed dit. Aangeklaagde stond tegen klaagster aan en streelde klaagster door het haar. Hij drukte klaagster ook tegen zich aan. Klaagster voelde daarbij de erectie van aangeklaagde door zijn kleding heen. Ook deed aangeklaagde het rokje omhoog dat klaagster droeg en betastte haar blote billen en heupen onder haar onderbroek.

Aangeklaagde schreef klaagster nadien brieven en kondigde daarin aan wanneer hij klaagster weer zou komen bezoeken. Bij die bezoeken betastte aangeklaagde steeds de blote billen en heupen van klaagster onder haar kleding. Hij kwam daarbij met zijn handen in de buurt van haar geslachtsdelen, maar raakte die niet aan. Later betastte aangeklaagde ook de borsten van klaagster over de kleding heen. Ook streelde hij haar rug en haren. Voorts kuste aangeklaagde klaagster, onder andere op de mond.

Klaagster schat dat dit ongeveer tien keer is gebeurd. Na afloop kreeg klaagster altijd een reep chocolade. Klaagster dacht er niet over er met anderen over te praten, dan zou ze ‘vies’ zijn.

In 1959 hield het misbruik op omdat het weeshuis toen werd opgeheven.

2.2. Door alle gebeurtenissen bij haar thuis had klaagster toen zij in het weeshuis kwam niets anders meer dan haar geloof. Aangeklaagde leek aanvankelijk het gemis dat klaagster voelde te kunnen opvangen, doch door het misbruik schaadde hij het vertrouwen van klaagster volledig. Klaagster heeft op enig moment getracht zichzelf van het leven te beroven.

Na de opheffing van het weeshuis werd klaagster naar een tehuis in [plaats] overgeplaatst. Ook daar had klaagster suïcidale gedachten. Op enig moment heeft zij haar moeder bezocht. Die gaf echter aan niets van klaagster te willen weten. Daarop heeft klaagster opnieuw een poging tot zelfdoding gedaan.

Klaagster heeft door het misbruik geen normale puberteit gehad. Ze hield afstand van jongens, was bang om aangeraakt te worden. Ze voelde zich vies en had alleen gemeenschap met het oog op voortplanting. Dit heeft voor verstoorde seksuele relaties gezorgd en heeft uiteindelijk tot een scheiding van haar eerste echtgenoot (midden jaren '70) geleid.

Klaagster is onder behandeling geweest bij dr. [naam], een psychiater in . Na haar scheiding is klaagster opgenomen op de PAAZ-afdeling van het toenmalige [naam] ziekenhuis in [plaats] en in 1980 opnieuw. Daarna heeft zij diverse malen begeleiding van een psycholoog of

psychiater gehad. In 1991 is klaagster op psychische gronden volledig arbeidsongeschikt verklaard.

In 1981 heeft klaagster haar huidige partner ontmoet. Door zijn geduld is uiteindelijk na een aantal jaren een normale intieme relatie ontstaan.

2.3. Klaagster wil inzicht geven in de omvang van het seksueel misbruik dat binnen de Kerk heeft plaatsgevonden. Daarnaast wil zij haar steun betuigen aan andere slachtoffers. Klaagster heeft, mede door de publiciteit die rond het misbruik is ontstaan, gemerkt dat zij het misbruik niet heeft verwerkt. Ook dat is een reden voor haar om de klacht in te dienen.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Pater [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat in het archief geen aanwijzingen zijn gevonden voor mogelijk seksueel misbruik door aangeklaagde. Er zijn ook geen andere klachten tegen hem ingediend. Pater [naam] kan de klacht derhalve bevestigen noch ontkennen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfenvijftig jaar verstreken sinds de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. Het gaat dan om het strelen van klaagsters haar door aangeklaagde en het tegen zich aandrukken van klaagster door aangeklaagde waarbij aangeklaagde een erectie had. Aangeklaagde heeft ook de blote billen en heupen van klaagster onder haar onder haar onderbroek betast. Hij kwam daarbij met zijn handen in de buurt van haar geslachtsdelen, maar raakte die niet aan. Aangeklaagde heeft ook de borsten van klaagster over de kleding heen betast en klaagster op de mond gekust. Dit is in een periode van anderhalf jaar ongeveer tien keer gebeurd.

4.4. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de verklaringen van haar echtgenoot en oudste dochter [naam]. Beiden verklaren dat klaagster hen in het verleden heeft verteld dat zij seksueel is misbruikt. Voorts acht de Klachtencommissie van belang dat uit de door pater [naam] verstrekte informatie volgt dat weliswaar niet kan worden vastgesteld dat aangeklaagde – die eerst in [plaats] en later in [plaats] woonde – in [plaats] werkzaamheden

heeft verricht, maar dat dit heel goed mogelijk is omdat hij een rondtrekkende predikant was die steeds kortere of langere tijd ergens werkte. Als dat korter dan een week was, werd er geen notitie van gemaakt. Het is dus heel goed mogelijk dat aangeklaagde was gevraagd om de biecht af te nemen in [plaats] zoals klaagster stelt. Aangeklaagde was door de hiervoor omschreven werkwijze ook in de gelegenheid klaagster in het internaat te bezoeken op de wijze als door haar beschreven.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor haar iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed. Voorafgaand aan de procedure heeft in dat kader ook al een ontmoeting plaatsgevonden tussen klaagster en pater [naam].

4.7. Over het al dan niet toekennen van een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Orde der Minderbroeders kapucijnen in Nederland de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 6 november 2013 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.